

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Μήνυμα του Υπουργού Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας
κ. Πρόδρομου Προδρόμου
για την Εθνική Επέτειο της 25ης Μαρτίου 1821**

Αγαπητοί εκπαιδευτικοί, αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες,

Μέσα από αιώνες υποτέλειας, σκληρής καταπίεσης και διωγμών, οι Έλληνες διατήρησαν την πίστη και τη γλώσσα τους και έτσι αναζήτησαν το νήμα της Ιστορίας που τους ενώνει, διά μέσου των βυζαντινών χρόνων, με την κλασική ελληνική κληρονομιά. Η εθνεγερσία με τη μεγάλη επανάσταση του 1821 ανέδειξε τη σύγχρονη ταυτότητα του Ελληνισμού και την υπόσταση του ελληνικού έθνους.

Επανασυνδεόμενοι με την ιστορική κληρονομιά και τον πολιτισμό που ήταν ήδη σημείο αναφοράς για τα μεγάλα ευρωπαϊκά έθνη, οι επαναστατημένοι Έλληνες συμπορεύτηκαν με πνευματικά ρεύματα που διέτρεχαν τότε την Ευρώπη και διαμόρφωσαν μια σύγχρονη εθνική συνείδηση, συνταιριάζοντας τα μηνύματα του Διαφωτισμού με τη βαθιά πολιτιστική κληρονομιά του Γένους. Μέσα από το μνημειώδες έργο ενός κορυφαίου διανοητή όπως ο Αδαμάντιος Κοραΐς ή και ενός πολιτικού οραματιστή όπως ο Ρήγας Φεραίος-Βελεστινλής, και με παρακαταθήκες όπως αυτή του εγκυκλοπαιδιστή Δημητρίου Καταρτζή, διαμορφώθηκε για τον Νέο Ελληνισμό ένα σύγχρονο και προοδευτικό εθνικό όραμα.

Σε αυτό το εύφορο έδαφος πνευματικών αναζητήσεων και με στόχο την πνευματική ανάταση και πολιτειακή ανασύνταξη *«δυστυχών απογόνων των ευκλεεστάτων Αριστοτέλους και Πλάτωνος»*, βλάστησαν οι σπόροι που καλλιέργησε η Φιλική Εταιρεία των Σκουφά, Τσακάλωφ και Ξάνθου. Πρώτα, στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και τη Μολδοβλαχία, όπου ευδοκίμωσε ο Ελληνισμός, με την ηρωική εξέγερση υπό την ηγεσία του Αλεξάνδρου Υψηλάντη και την αυτοθυσία του Ιερού Λόχου. Έπειτα, με την επανάσταση που κήρυξαν ηρωικές ηγετικές μορφές, όπως ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, ο φιλικός Γρηγόριος Δικαίος-Παπαφλέσσας και πολλοί άλλοι αγωνιστές της ελευθερίας, στον Μωριά, τη Ρούμελη και τα νησιά του Αιγαίου.

Η εθνική επανάσταση, με εμβληματική ημερομηνία έναρξης την ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στις 25 Μαρτίου 1821, ήταν γεγονός. Γεγονός που άλλαξε την πορεία και τη μοίρα του σύγχρονου Ελληνισμού. Ο ξεσηκωμός του Γένους συγκίνησε και ευρωπαϊκούς ευπαιδευτους κύκλους, αναδεικνύοντας το ρεύμα του Φιλελληνισμού, το οποίο επηρέασε ή και παρέκαμψε τη συντηρητική στάση του πολιτικού κατεστημένου, υπέρ της απελευθέρωσης των Ελλήνων.

Συμπίπτοντας περίπου χρονικά με τα απελευθερωτικά κινήματα σε Ισπανία, Πορτογαλία και Νάπολη, η εθνική Ελληνική Επανάσταση του 1821 στάθηκε το σημαντικότερο ιστορικό γεγονός των ημερών της. Γιατί «η επανάστασις η ειδική μας δεν ομοιάζει με καμίαν απ' όσες γίνονται σήμερα εις την Ευρώπην», όπως είπε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, αλλά «ήταν έθνος με έθνος». Ήταν αγώνας εθνικοαπελευθερωτικός. Μετά τη μεγαλεπήβολη Γαλλική Επανάσταση, ήταν η πρώτη επανάσταση στον ευρωπαϊκό χώρο που κατέληξε στη δημιουργία ενός σύγχρονου εθνικού κράτους με φιλελεύθερο Σύνταγμα.

Απέδειξε ότι η αγωνιστικότητα και η ισχυρή θέληση ενός λαού μπορούν να αλλάξουν την ιστορική του μοίρα. Παρά και κάποια μελανά σημεία ανταγωνισμών, ερίδων και προστριβών που δεν έλειψαν και τότε, οι πρόγονοί μας τίμησαν ένα συμβόλαιο ελευθερίας που βγήκε μέσα από την πνευματική αναγέννηση του έθνους και γράφτηκε με το ίδιο το αίμα των αγωνιστών. Κέρδισαν άνισες μάχες, άντεξαν στην αντεπίθεση των υπέρτερων τουρκικών οθωμανικών δυνάμεων και κατέκτησαν τη διεθνή εκτίμηση και συμπάρασταση έως ότου και αξιώθηκαν την εθνική ελευθερία.

Το ότι ένας καταπονημένος και κατακερματισμένος λαός, μετά από αιώνες στυγνής ξένης κατοχής, μπόρεσε να συσπειρωθεί και να διεκδικήσει ανθρώπινες αξίες και πολιτικά ιδεώδη που συγκροτούν τον σύγχρονο ευρωπαϊκό πολιτισμό, αποτελεί ένα ιστορικό θαύμα. Είναι τόσο αξιοθαύμαστο όσο και τα σπουδαία ανδραγαθήματα στα πεδία των μαχών, τα οποία δικαίως αφηγούμαστε με δέος και συγκίνηση.

Το γένος των Ελλήνων ορθώθηκε και, μέσα από τον δικό του Διαφωτισμό, έγινε δήλωση και όριο του ευρωπαϊκού πολιτισμού απέναντι στις σκοτεινές καταπιεστικές δομές και τον ανατολικό δεσποτισμό. Αλλά και στη συνέχεια, με νέους αγώνες, επίμονες προσπάθειες και θυσίες, κατόρθωσε, μέσα από πολιτικές που ευοδώθηκαν, να διευρύνει την ελληνική επικράτεια ενσωματώνοντας και άλλους εθνικούς πληθυσμούς και τόπους, αλλά και να προοδεύσει συγκροτούμενο, παρά τις κατά καιρούς περιπέτειες, ως ένα από τα σύγχρονα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μπορεί η Κύπρος να μην ευτύχησε να ενταχθεί άμεσα στον αλυτρωτικό αγώνα, εξαιτίας της σχετικά μεγάλης απόστασης από την κυρίως Ελλάδα, ωστόσο είχε το μερίδιό της στην εθνική επανάσταση και την παλιγγενεσία. Πολλοί Κύπριοι αγωνίστηκαν και διακρίθηκαν συμμετέχοντας στην Επανάσταση και πολεμώντας για την ελευθερία των Ελλήνων. Μάρτυρας, οι συγκινητικές αναφορές στα Απομνημονεύματα του Στρατηγού Μακρυγιάννη, το μνημείο των Κυπρίων ηρώων στο Μεσολόγγι, αλλά και οι εξιστορήσεις του ταγματάρχη Ιωάννη Σταυριανού από τη Λόφου.

Στο μερτικό της Κύπρου καταγράφεται όμως και η μεγάλη θυσία και το μαρτύριο που ξεκίνησε από την 9^η Ιουλίου 1821. Ο τοπικός Τούρκος Κυβερνήτης, νιώθοντας την υπόγεια φλέβα του κυπριακού Ελληνισμού να πάλλεται στον ρυθμό της ελευθερίας, εξασφάλισε άδεια από την Υψηλή Πύλη και τον Σουλτάνο για να θανατώσει όλες τις ηγετικές φυσιογνωμίες της Κύπρου, ιεράρχες και προκρίτους. Αρχής γενομένης από τη μαρτυρική θυσία του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού στις 9 Ιουλίου, εκατοντάδες σημαίνουσες προσωπικότητες όπως και πολλοί άλλοι αθώοι Έλληνες χριστιανοί γνώρισαν τη θανατηφόρο μανία των Τούρκων κατακτητών.

Έκτοτε χρειάστηκε να περάσουν πολλές δεκαετίες, ενώ μεσολάβησε και η βρετανική κατάκτηση της Κύπρου, ώστε ο κυπριακός Ελληνισμός να δώσει συνέχεια στην εθνεγερσία του 19^{ου} αιώνα, με το ενωτικό κίνημα και τελικά τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ. Ο όρκος των αγωνιστών της ΕΟΚΑ έγινε στο πρότυπο του όρκου της Φιλικής Εταιρείας, ενώ οι ήρωες του κυπριακού εθνικοαπελευθερωτικού έπους είχαν ως πρότυπο τους αγωνιστές της ελληνικής επανάστασης.

Με την ευκαιρία της διπλής γιορτής, της επετείου της Επανάστασης του 1821 και του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, σας εύχομαι Χρόνια Πολλά.

Πρόδρομος Προδρόμου

Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

Μάρτιος 2021